

راهنمای بازرگانان

(انیس التجار)

علامه ملا محمد مهدی نراقی

www.ketab.ir

به نام او که هر چه داریم از اوست

راهنمای بازرگانان (انیس التجار)

علامه ملا محمد مهدی نراقی

انتشارات هفت اختر اندیشه

۲۷۲ صفحه و زیری

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ: ۵۰۰۰ عدد

ت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۰۹-۴۴-۲

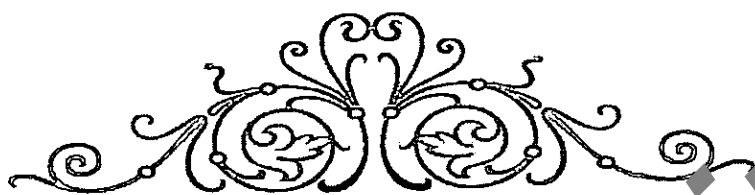

تهران - حکیمیه تهران - حکیمیه - خیابان سازمان آب - خیابان رضوان - بلوک ۳ - واحد ۲۰

۰۹۳۷۵۷۵۱۹۱۹-۷۷۰۰۶۶۵۰

www.ketab.ir

سرشناسه	:	نراقی، مهدی بن افس، نور، ۱۱۲۸-۱۲۰۹ ق.
عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای بازرگانان (انیس التجار) / محمد مهدی نراقی.
مشخصات نشر	:	تهران: هفت اختر اندیشه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۲ ص.
شابک	:	۲ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۰۹-۴۴-۲ / ۱۳۹۳ وصال
وضعیت فهرست نویسی	:	فهرست
یادداشت	:	کتاب حاضر تحت عنوان «انیس التجاره» در سالهای مختلف توسط متقاضیان متقاضی ثبت شده است.
عنوان دیگر	:	انیس التجار.
موضوع	:	معاملات (فقه)
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ الف ۸ ن ۲ BP۹۱۹
رده بندی دیویی	:	۳۹۷/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۴۶۴۰۹۹
رده بندی بیونس	:	۳۹۷/۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۴۶۴۰۹۴

فهرست

۹	[مقدمه مؤلف]
۱۳	باب اول در تجارت
	فصل اول . در ذکر بعضی از احادیث و اخبار و دلالت می‌کند
۱۴	بر فضیلت تجارت و بر مأمور بودن مردم به تسهیل روزی
۱۶	فصل دوم . در اقسام تجارت
	فصل سیم . در اقسام کسب‌ها و عمل‌ها که چه عملی حرام است
۳۲	و چه عملی مکروه و چه عملی جایز
۳۸	فصل چهارم . در احتکار
۳۹	فصل پنجم . در آداب تجارت
۴۳	فصل ششم . در عقد خرید و فروش و کیفیت جاری نمودن صیغه
	فصل هفتم . در بعضی دیگر از شروطی که صحت خرید و فروش
۶۰	موقوف بر آنها است
۷۰	فصل هشتم . در اقسام خیارات
	فصل نهم . در شروطی که در ضمن العقد خرید و فروش
۱۰۷	شرط کرده می‌شود

۱۱۲.....	فصل دهم . در ربا و احکامی که متعلق به اوست.....
۱۲۸.....	فصل یازدهم . در خرید و فروش صرف.....
۱۴۶.....	فصل دوازدهم . در خرید و فروش نقد و نسیه و احکامی که متعلق به اوست.....
۱۵۱.....	فصل سیزدهم . در قبض و تسلیم و احکامی که متعلق به اوست.....
	فصل چهاردهم . در اقسام خرید و فروش.....
۱۵۸.....	به متبار خبر دادن به رأس المال و خبر ندادن به او.....
۱۷۰.....	فصل شانزدهم . در خرید و فروش سلف.....
۱۸۱.....	فصل هفدهم . در اقاله.....
۱۸۵.....	باب دوم در قرض دین و احکامی که متعلق به اوست.....
	فصل اول در بیض از احادیث و اخباری
	که از اهل بیت چهار صوابت الله علیهم وارد شده است
۱۸۶.....	در ثواب قرض دادن و کراهت و اخوشی دین داشتن.....
۱۸۹.....	فصل دوم . در صیغه قرض.....
	فصل سیم . در بیان آنکه قرض دین از جنسی جایز است
۱۸۹.....	و چه جنسی جایز نیست.....
۱۹۰.....	فصل چهارم . در احکامی که متعلق است به قرض.....
۱۹۳.....	فصل پنجم . در احکامی که متعلق است به حقوق دین.....
۲۰۱.....	باب سیم در مضاربه.....
۲۰۲.....	فصل اول . در معنای مضاربه و در صیغه او.....
۲۰۳.....	فصل دوم . در شروط مال مضاربه.....
۲۰۶.....	فصل سوم . در احکامی که متعلق است به عملی که عامل می کند.....
۲۱۰.....	فصل چهارم . در شروط و احکامی که متعلق است به ربیع.....
۲۱۳.....	فصل پنجم . در احکامی چند که متعلق است به مضاربه.....
۲۱۹.....	فصل ششم . در اختلافاتی که در میان مالک و عامل رو می دهد.....

باب چهارم در شرکت	۲۲۳
فصل اول . در تعریف شرکت و در سبب شرکت و اقسام او	۲۲۴
فصل دوم . در احکام و مسائلی که متعلق است به شرکت	۲۲۶
فصل سیم . در قسمت	۲۳۲

باب پنجم در وکالت	۲۳۵
فصل اول . در تعریف وکالت و در صیغه او	
و آنچه متعلق است به صیغه	۲۳۶
فصل دوم . در بیان آنکه چه امری وکالت در او جایز نیست	
و چه امری وکالت در او جایز است	۲۳۹
فصل سیم . در شرایطی که باید موکل باشد	
و در باقی آنچه متعلق به وکالت است	۲۴۰
فصل چهارم . در شروطی که در وکالت معتبر است	
و آنچه متعلق به اوست	۲۴۱
فصل پنجم . در آنچه وکالت در او ثابت می شود	۲۴۵
فصل ششم . در مسائلی و احکامی چند که متعلق است به وکالت	۲۴۵
فصل هفتم . در اختلافات و منازعاتی که	
در میان وکیل و موکل واقع می شود	۲۴۹

باب ششم در حواله	۲۵۵
فصل اول . در تعریف حواله و در شروطی که متعلق به اوست	۲۵۶
فصل دوم . در بعضی از احکام حواله	۲۵۹

باب هفتم در صلح	۲۶۳
منابع و مآخذ	۲۷۱

مقدمه مؤلف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 حمد و سپاس بی حد کردی را شایسته آنست که از غایت رحمت بی منتها، گم‌گشتگان وادی
 جهالت را به وسیله انوار شرایع محمد صلی الله علیه و آله به شاهراه هدایت رسانید، و ثنا و
 ستایش بی عد رحیمی را رواست که از نهایت استغاثت، غریقان بحار بطالت را به واسطه
 سفینه النجاة نوامیس احمدیه، به ساحل امنیت نشانید. و صلوات بی پایان و تحیات بی حد
 و نشان بر پیغمبری که محبوسان زندان جهالت را از بند نجات بخشید، غفلت رها کنید و بر آل اطهار
 و اولاد اخیارش، که معادن رحمت و مهبط حکمت‌اند، صلوات الله علیه و علیهم اجمعین.
 اما بعد، غریق بحار عصیان و ستمات و حریق آتش عصیان و خطرات مهدی بن ابی ذر
 النراقی- وقفه الله لتحصیل مراضیه و جعل مستقبل عمره خیرا من سبیه به نفس برادران
 ایمانی و دوستان روحانی می‌رساند که:

چون علم به مسائل تجارت از جمله لوازم و مهمات است، خصوصا برای کسانی که
 اشتغال به امر مذکور می‌دارند، لهذا این احقر را به خاطر قاصر رسید که مسائل تجارت را در
 این رساله جمع کنم، بر نهجی که از آیات کلام رب العالمین و اخبار ائمه طاهرین- صلوات
 الله علیهم اجمعین- و اجماع علمای راشدین- رضوان الله علیهم اجمعین- و از سایر ادله و
 براهین مستنبط شده؛ امید که فایده او به کافه فرقه ناجیه- کثرهم الله- عاید شود، بالنبی و
 آله الطاهرین.

و او را مسمی به انیس التجار گردانیدم و مرتب است بر هفت باب:

باب اول: در تجارت

و در این باب هفده فصل است:

فصل اول: در ذکر بعضی از احادیث و اخباری که دلالت می‌کند بر فضیلت تجارت.

فصل دوم: در اقسام تجارت.

فصل سیم: در اقسام کسب‌ها و شغل‌ها.

فصل چهارم: در احتکار.

فصل پنجم: در آداب تجارت.

فصل ششم: در عقد خرید و فروش و کیفیت جاری نمودن صیغه و شروطی که باید در

صیغه خرید و فروش به عمل بیاید و در بعضی دیگر از متعلقات.

فصل هفتم: در بعضی دیگر از شروطی که صحت خرید و فروش موقوف بر آنها است.

فصل هشتم: در اقسام خیارات.

فصل نهم: در شروطی که در ضمن العقد خرید و فروش شرط کرده می‌شوند.

فصل دهم: در ربا و احکامی که متعلق به اوست.

فصل یازدهم: در خرید و فروش سلف.

فصل دوازدهم: در خرید و فروش نقد و نسیه و احکامی که متعلق به اوست.

فصل سیزدهم: در قبض و تسلیم و احکامی که متعلق به اوست.

فصل چهاردهم: در اقسام خرید و فروش به سبیل خریدن به رأس المال و خبر ندادن

به او.

فصل پانزدهم: در حکم اختلافاتی که در میان فروشنده و خریدار واقع می‌شود.

فصل شانزدهم: در خرید و فروش سلف.

و این فصل مشتمل است بر سه گفت و گو:

گفت و گوی اول: در تعریف سلف و در صیغه او.

گفت و گوی دوم: در شروط سلف.

گفت و گوی سیم: در احکامی که متعلق است به سلف.

فصل هفدهم: در اقاله، که عبارت است از فسخ کردن.

باب دوم: در قرض و دین و احکامی که متعلق به آنهاست

و این باب مشتمل است بر پنج فصل:

فصل اول: در بعضی از احادیث و اخباری که از اهل بیت اطهار- صلوات الله علیهم

اجمعین- وارد شده است در ثواب قرض دادن و کراهت و ناخوشی دین داشتن.

فصل دوم: در صیغه قرض.

فصل سیم: در بیان آنکه قرض دادن چه جنسی جایز است.

فصل چهارم: در احکامی که متعلق است به قرض.

فصل پنجم: در احکامی که متعلق است به مطلق دین.

باب سیم: در مضاربه

و مقصود از این باب ۹، ۱۰ و ۱۱ از کتاب الله در شش فصل بیان می‌شود:

فصل اول: در مصادیق مضاربه و در صیغه مضاربه.

فصل دوم: در شروط اصل مضاربه.

فصل سیم: در احکامی که متعلق است به عملی که عامل می‌کند.

فصل چهارم: در شروط و احکامی که متعلق است به ربیع.

فصل پنجم: در احکامی چند که متعلق است به مضاربه.

فصل ششم: در اختلافاتی که در میان مالک و عامل رو می‌دهد.

باب چهارم: در شرکت

و در این باب سه فصل است:

فصل اول: در تعریف شرکت و در سبب شرکت و در اقسام او.

فصل دوم: در احکام و مسائل که متعلق به شرکت است.

فصل سیم: در قسمت.

باب پنجم: در وکالت

و این باب مشتمل است بر هشت فصل:

فصل اول: در تعریف وکالت و در صیغه او و آنچه متعلق به اوست.

فصل دوم: در بیان اینکه چه امری وکالت بر او جایز است و چه امری وکالت در او

جایز نیست.

فصل سیم: در شروطی که باید در موکل باشد و در باقی آنچه متعلق به اوست.

فصل چهارم: در شروطی که در وکیل معتبر است و آنچه متعلق به اوست.

فصل پنجم: در آنچه کالبه او ثابت می‌شود.

فصل ششم: در مسائلی و احکامی که متعلق است به وکالت.

فصل هفتم: در اختلافاتی که در میان وکیل یا موکل واقع می‌شود.

باب ششم: در حواله

و در این باب دو فصل است:

فصل اول: در تعریف حواله و در شروطی که متعلق به اوست.

فصل دوم: در بعضی از احکام حواله.

باب هفتم: در صلح

و در این باب چهارده مسأله است.
